

4. Дешко Л. Державне регулювання ціноутворення на лікарські засоби в країнах Європейського співтовариства та інших країнах // Дешко Л. // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 12. – С. 88–91.

5. Ворон Р.М. Реімбурсація як засіб господарсько-правового регулювання ціноутворення фармацевтичної продукції / Ворон Р.М. // Право і суспільство. – 2010. – № 5. – С. 105–109.

6. Беліченко А.В. Державне регулювання забезпечення населення лікарськими засобами : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02 / А.В. Беліченко ; Національна академія державного управління при Президенті України. – Х., 2010. – 19 с.

7. Garfield S. Advancing Access to Personalized Medicine: A Comparative Assessment of European Reimbursement Systems / S. Garfield. – Personalized Medicine Coalition. – 2011. – 36 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.personalizedmedicinecoalition.org/sites/default/files/files/PMC\\_Europe\\_Reimbursement\\_Paper\\_Final.pdf](http://www.personalizedmedicinecoalition.org/sites/default/files/files/PMC_Europe_Reimbursement_Paper_Final.pdf).

**САЄНКО А. І.,**

здобувач кафедри адміністративного права,  
процесу та адміністративної діяльності ОВС  
(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)

УДК 342.9+347.77

#### **ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ**

У даній статті проаналізовано сучасний підхід до розуміння результату адміністративних послуг та проблематику побудови переліків адміністративних послуг. Особлива увага цих проблемних категорій зосереджена на прикладі надання адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності.

**Ключові слова:** адміністративні послуги, результат адміністративної послуги, перелік адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності.

В данной статье проанализирован современный подход к пониманию результата административных услуг и проблематику построения перечня административных услуг. Значительное внимание этих проблемных категорий сосредоточено на примере предоставления административных услуг в сфере интеллектуальной собственности.

**Ключевые слова:** административные услуги, результат административной услуги, перечень административных услуг в сфере интеллектуальной собственности.

The modern point of view of understanding of result of administrative services and range of problems of building of lists of administrative services is analyzed in this article. The special attention of these problem categories is given as the example of grant of administrative services in the field of intellectual property.

**Key words:** administrative service, result of administrative service, list of administrative services in the field of intellectual property.



**Вступ.** 6 вересня 2012 р. було зроблено важливий крок для подальшого втілення ідеї служіння держави людині – прийнято Закон України «Про адміністративні послуги». Звичайно, із прийняттям цього закону було вирішено ряд проблемних питань у теорії та практиці адміністративних послуг. Проте, як відомо, якісні зміни не можливо втілити в один день, саме тому, на жаль, деякі норми прийнятого закону поряд із позитивними змінами внесли деякі проблемні та дискусійні моменти. Однією із таких проблем є визначення переліків адміністративних послуг.

Питанням дослідження адміністративних послуг приділяється значна увага науковців В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, Д.Н. Бахрана, Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, І.П. Голосніченка, І.Б. Коліушка, В.К. Колпакова, Г.М. Писаренко, В.П. Тимощука та інших, які, безперечно, зробили вагомий внесок у розвиток адміністративних послуг в Україні, що знайшли своє відображення в Законі України «Про адміністративні послуги». Відповідно до зазначеного закону сфера надання адміністративних послуг знайшла своє місце практично в усіх проявах взаємовідносин громадян та публічної адміністрації, не є винятком і відносини у сфері інтелектуальної власності. Однак питання надання адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності практично не вивчалось.

**Постановка завдання.** Метою цієї статті є визначення переліку й видів адміністративних послуг, які на сьогоднішній день надаються у сфері інтелектуальної власності в Україні з урахуванням вимог чинного законодавства.

**Результати дослідження.** Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» адміністративною послугою є результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону. Із даного визначення вбачається, що однією із ключових ознак будь-якої адміністративної послуги є певний результат [1].

На жаль, у законі не передбачено, в чому саме проявляється результат. Проте автори науково-практичного коментаря до Закону України «Про адміністративні послуги» вважають, що під таким результатом може розумітися наступне. По-перше, рішення індивідуальної дії (адміністративний акт), яке ухвалюється щодо конкретної особи та, як наслідок, породжує, змінює або припиняє права та/або обов'язки особи. Причому ці рішення можуть оформлюватися у вигляді певного документа, наприклад, свідоцтва або ліцензії, або ж мати характер реєстрації. По-друге, у вигляді адміністративного (публічно-правового) договору, за яким відбувається набуття, зміна чи припинення права та/або обов'язків особи. Водночас автори коментаря зазначають, що питання про можливість оформлення результатів надання адміністративних послуг у теорії має дискусійний характер [2, с. 16-17].

Варто зазначити, що в постанові Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг» від 17 липня 2009 р. № 737 (скасованій з ухваленням Закону України «Про адміністративні послуги») було передбачено Тимчасовий порядок надання адміністративних послуг, відповідно до якого адміністративні послуги розділялися та три групи: 1) видача ліцензій, дозволів та інших документів дозвільного характеру, сертифікатів, свідоцтв, атестатів, посвідчень; 2) реєстрація фактів, суб'єктів, прав, об'єктів, у тому числі легалізація суб'єктів та актів (документів), нострифікація та верифікація; 3) інші види діяльності незалежно від назви, в результаті провадження яких заінтересованим фізичним та юридичним особами, а також об'єктам, що перебувають у власності, володінні чи користуванні таких осіб, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт [2, с. 75-76].

Як бачимо, деякі з перелічених вище видів діяльності не підпадають під усі ознаки законодавчого визначення адміністративних послуг. Проте в ч. 3 ст. 3 вищевказаного закону встановлено, що вимоги закону також поширюються на надання органами публічної адміністрації адміністративних послуг у вигляді витягів та виписок із реєстрів,



свідоцтв, довідок, копій, дублікатів документів та інші передбачені законом дії, в результаті яких суб'єкту звернення, а також об'єкту, що перебуває в його власності, володінні чи користуванні, надається або підтверджується певний юридичний статус та/або факт, хоча ці дії та відносини за своєю суттю не спрямовані на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків особи [1].

Суб'єктом надання адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності в Україні є Державна служба інтелектуальної власності України, діяльність якої спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

Проблема визначення видів адміністративних послуг постає не лише у сфері їх надання в інтелектуальній власності, адже як науковці, так і звичайні споживачі адміністративних послуг неодноразово помічали проблему відсутності єдиного джерела з переліком всіх чи хоча б більшості адміністративних послуг у зацікавленій ними сфері.

Так, наприклад, Єдиний державний портал адміністративних послуг, який до цього часу знаходиться у стані розробки, не відображає повної й достовірної інформації щодо адміністративних послуг, які надаються певним суб'єктом публічної адміністрації. Наприклад, за інформацією із цього порталу, Державна служба інтелектуальної власності надає двадцять п'ять послуг [3]. Проте під час вивчення нормативних джерел, в яких наводяться види адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності, було встановлено ряд недоліків порталу: по-перше, відсутність значної кількості адміністративних послуг; по-друге, представлення однієї адміністративної послуги в декількох варіантах залежно від суб'єкта звернення (наприклад, видачі патенту на промисловий зразок для фізичних та юридичних осіб, які постійно проживають (знаходяться) в Україні або за її межами).

У цій ситуації доцільно звернути увагу на ч. 2 ст. 5 Закону України «Про адміністративні послуги», яка встановлює, що перелік адміністративних послуг визначається законом [1]. Ця норма на момент прийняття закону мала на меті обмеження кількості адміністративних послуг, у тому числі шляхом їх безпідставного збільшення й усунення двозначності у проблемних відносинах, які важко класифікувати як адміністративні послуги. Це завдання було покладене на Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, яке на сьогоднішній день вже розробило Законопроект України «Про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання» [4]. Під час аналізу цього законопроекту ми зустрілися із проблемою відсутності внутрішньої класифікації переліку адміністративних послуг хоча б за сферами діяльності. Тобто, по суті, цінність цього законопроекту лише в можливості точного віднесення певної послуги або форми діяльності суб'єкта публічної адміністрації до адміністративних послуг. Крім того, на даний момент існує думка науковців про можливу недоцільність вищевказаного законопроекту, оскільки створення вичерпного переліку адміністративних послуг технічно майже неможливе, як і забезпечення стабільності такого нормативного документа на практиці [2, с. 112].

Тож враховуючи той факт, що на сьогоднішній день відсутній законодавчо закріплений перелік адміністративних послуг, вважаємо, що нормативне закріплення адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності знаходить своє відображення в постанові Кабінету Міністрів України «Про деякі питання надання Міністерством освіти і науки і Державною службою інтелектуальної власності платних адміністративних послуг» та в наказі Державної служби інтелектуальної власності України «Про затвердження Переліку адміністративних послуг, які надаються Державною службою інтелектуальної власності України» [5; 6]. У сукупності ці два нормативні документи визначають двадцять одну адміністративну послугу, проте так і не відображають повного переліку адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності, якщо їх порівнювати з переліком, наданим на офіційному сайті Державної служби інтелектуальної власності, який визначає двадцять п'ять адміністративних послуг [7].



Указана невідповідність пояснюється тим, що вищезазначена постанова Кабінету Міністрів України та наказ Державної служби інтелектуальної власності були прийняті до прийняття Закону України «Про адміністративні послуги». Відповідності до останнього суб'єкт надання адміністративних послуг на кожен адміністративну послугу, яку він надає відповідно до закону, затверджує інформаційну та технологічну картку [1]. Натомість вищезазначена постанова та наказ керувалися поняттям «стандартів надання адміністративних послуг», які за своєю суттю раніше поєднували в собі вихідні дані з інформаційних та технологічних карток. Так, наприклад, деякі з попередніх стандартів надання адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності одночасно регулювали як надання адміністративної послуги в результаті отримання певного документа, так і видачу його дубліката.

Отже, керуючись сучасними вимогами законодавства, вважаємо, що на сьогоднішній день до адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності можна віднести ті з них, на які затверджено інформаційні картки. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності виділяє двадцять п'ять таких інформаційних карток та відповідно до них поділяє свої адміністративні послуги на дві групи – адміністративні послуги у сфері авторського права й суміжних прав та адміністративні послуги у сфері промислової власності.

Так, до адміністративних послуг у сфері авторського права й суміжних прав належать наступні види адміністративних послуг: 1) видача свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір, про внесення відомостей до Реєстру виробників і розповсюджувачів програмного забезпечення, про облік організації колективного управління, про визначення організації колективного управління уповноваженою організацією; 2) видача дублікату свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір, про облік організації колективного управління, про визначення організації колективного управління уповноваженою організацією; 3) переоформлення свідоцтва про облік організації колективного управління; 4) реєстрація договорів, які стосуються прав автора на твір; 5) видача ліцензії на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць; 6) видача дублікату ліцензії на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць; 7) видача копії ліцензії на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць; 8) переоформлення ліцензії на виробництво дисків для лазерних систем зчитування, матриць; 9) видача контрольних марок на розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних.

До адміністративних послуг у сфері промислової власності належать наступні види послуг: 1) видача патенту на винахід і корисну модель, на промисловий зразок; 2) видача дублікату патенту на винахід і корисну модель, промисловий зразок; 3) видача свідоцтва на знак для товарів і послуг, про реєстрацію права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товарів, про державну реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми, свідоцтва представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного); 4) видача дублікату свідоцтва України на знак для товарів і послуг, про державну реєстрацію топографії інтегральних мікросхем, про реєстрацію прав на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товарів [7].

**Висновки.** Отже, з назв вищенаведених послуг вбачається, що результатом адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності можуть бути рішення індивідуальної дії як у вигляді адміністративного акта, так і в результаті підтвердження певного юридичного статусу та/або факту. Звичайно, із цього переліку можна виділити достатню кількість послуг, які в науці інколи вважають «похідними» послугами (наприклад, видачу дублікатів та копій), саме тому в науковій літературі можна зустріти думку про доцільність поєднання таких послуг із базовою послугою. Хоча дане питання є досить дискусійним, адже підстави отримання для адміністративної послуги та її «похідної» версії різні, як і мета їх отримання. До того ж у законопроекті «Про перелік адміністра-



тивних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання» дублюють всі адміністративні послуги у сфері інтелектуальної власності, які представлені на офіційному сайті Державної служби інтелектуальної власності. Цей факт говорить, що законодавець, принаймні на рівні законопроекту, вважає за доцільне не лише прирівнювати такі дії та відносини, а й визнавати їх адміністративними послугами.

#### Список використаних джерел:

1. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 32. – Ст. 409.
2. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / за заг. ред. В.П. Тимошука. – К. : ФОП Москаленко О.М., 2013. – 392 с.
3. Єдиний державний портал адміністративних послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://posluga.gov.ua/>.
4. Про перелік адміністративних послуг та плату (адміністративний збір) за їх надання // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=200040&cat\\_id=32862](http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=200040&cat_id=32862).
5. Про деякі питання надання Міністерством освіти і науки і Державною службою інтелектуальної власності платних адміністративних послуг : постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 р. № 550 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 40. – Ст. 1644.
6. Про затвердження переліку адміністративних послуг, які безоплатно надаються Державною службою інтелектуальної власності України : наказ Державної служби інтелектуальної власності України від 29 грудня 2011 р. № 296-н // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua/nakaz296-n>.
7. Офіційний портал Державної служби інтелектуальної власності України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua>.

**СОПЛКО І. М.,**

кандидат юридичних наук,  
доцент, директор  
(Юридичний інститут  
Національного авіаційного університету)

УДК 340.111.5:316.774

### ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГНОСЕОЛОГІЇ

У статті досліджуються особливості застосування гносеології до вивчення державної інформаційної політики. Доводиться необхідність формування розуміння концепту державної інформаційної політики з позицій філософської гносеології, формування інформаційної гносеології.

**Ключові слова:** державна інформаційна політика, гносеологія, феномен, інформаційно-правовий феномен, інформаційний простір, інформаційна середовище, правове регулювання інформаційної політики, інформація.

В работе исследуются особенности применения гносеологии к изучению государственной информационной политики. Обосновывается необходимость понимания концепта государственной информационной политики с позиций философской гносеологии, формируются основы информационной гносеологии.

